

Raport z realizacji Planu adaptacji do zmian klimatu miasta Rzeszowa do roku 2030, wykonany za rok 2022.

Plan adaptacji do zmian klimatu miasta Rzeszowa do roku 2030 został przyjęty uchwałą Nr XVII/332/2019 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 27 sierpnia 2019 r.

Plan adaptacji do zmian klimatu miasta Rzeszowa do roku 2030 powstał w odpowiedzi na jeden z najważniejszych problemów ochrony środowiska, jakim są zmiany klimatu i potrzeba adaptacji do skutków tych zmian. Plan wskazuje wizję, cel nadrzędny oraz cele szczegółowe adaptacji miasta do zmian klimatu, jakie powinny zostać osiągnięte poprzez realizację wybranych działań adaptacyjnych w czterech najbardziej wrażliwych sektorach/obszarach miasta, to jest w zakresie zdrowia publicznego/grup wrażliwych, gospodarki wodnej, transportu oraz turystyki w rozumieniu terenów rekreacyjnych w mieście. Plan adaptacji ma na celu przystosowanie miasta do zmian klimatu, zmniejszenie jego podatności na zjawiska ekstremalne oraz zwiększenie potencjału do radzenia sobie ze skutkami tych zjawisk i ich pochodnych.

Plan adaptacji zawiera część diagnostyczną, w której opisano zjawiska klimatyczne i ich pochodne wpływające na miasto, oceniono wrażliwość miasta na te zjawiska oraz możliwości w samodzielnym radzeniu sobie ze skutkami zmian klimatu.

W odpowiedzi na ryzyka zidentyfikowane w części diagnostycznej dokumentu określono działania adaptacyjne niezbędne do realizacji w celu zwiększenia odporności miasta na występujące aktualnie i przewidywane w przyszłości zjawiska. Plan zawiera trzy rodzaje działań:

- działania informacyjno-edukacyjne,
- działania organizacyjne,
- działania techniczne.

W Planie adaptacji określono także zasady wdrożenia działań adaptacyjnych (podmioty odpowiedzialne, ramy finansowania, wskaźniki monitoringu, założenia dla ewaluacji oraz aktualizacji dokumentu).

Działania adaptacyjne:

- 1. Stworzenie lokalnej bazy wiedzy o zagrożeniach i konsekwencjach tych zagrożeń (w tym o stratach w mieniu publicznym i prywatnym) związanych ze zmianami klimatu na terenie miasta Rzeszowa.** Działanie o charakterze organizacyjnym. Horyzont czasowy realizacji działania: 2019 – 2030.

Zagadnienia związane ze zmianami klimatycznymi znajdują odzwierciedlenie w planach i procedurach działań nadzorowanych przez Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta Rzeszowa. Mówi o nich zarówno „Plan zarządzania kryzysowego dla Miasta Rzeszowa”, „Plan ochrony przeciwpowodziowej”, jak również różne procedury powiadamiania i alarmowania. W „Planie zarządzania kryzysowego dla Miasta Rzeszowa” rozpisano procedury i schematy działania w przypadkach wystąpienia ekstremalnych zjawisk pogodowych, dla poszczególnych faz kryzysu – od prognozowania, poprzez działania prewencyjne, doraźne, po usuwanie skutków. Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta Rzeszowa posiada mapy podtopień i zagrożeń ze strony wód stuletnich i tysiactletnich.

Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta Rzeszowa prowadzi także stały monitoring zdarzeń na terenie miasta Rzeszowa – zadanie to wykonują pracownicy Wydziału w godzinach pracy, dyżurni poza godzinami pracy oraz dyżurny Straży Miejskiej w Rzeszowie. Pośród wielu opcji, stworzonych grup powiadamiania i podmiotów

zawiadamianych w razie wystąpienia określonego zagrożenia – są również komunikaty i ostrzeżenia meteorologiczne. Te działania bazują w całości na systemie eBOM. Operator dysponuje określonymi schematami działania i grupami powiadomień, przekazując stosowne komunikaty do właściwej grupy podmiotów.

Niezależnie od powyższego, regularnie i stale przekazywane są ostrzeżenia i komunikaty, które otrzymywane są drogą e-mailową z Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego, w tym te na temat zagrożenia silnymi opadami, podtopieniami, możliwością wezbrania rzek z przekroczeniem stanów ostrzegawczych oraz inne ostrzeżenia meteorologiczne – na temat zamieci śnieżnych, silnego wiatru czy wystąpienia upałów zagrażających życiu i zdrowiu. Komunikaty te przekazywane są bezzwłocznie ustalonym podmiotom i podawane do publicznej wiadomości (publikacja na stronach internetowych, komunikaty medialne, Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miasta Rzeszowa).

Wyznaczeni pracownicy Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta Rzeszowa mają również dostęp do Centralnej Aplikacji Raportującej (CAR), gdzie również zamieszczane są informacje o zdarzeniach o charakterze sytuacji kryzysowej.

Obecnie brak jest jednego, spójnego systemu powiadamiania, a tym samym lokalnej bazy wiedzy o zagrożeniach i konsekwencjach zagrożeń związanych ze zmianami klimatu na terenie miasta Rzeszowa.

2. Rozbudowa systemu prognozowania podtopień i zarządzania retencją kanałową w Rzeszowie. Działanie o charakterze organizacyjnym. Horyzont czasowy realizacji działania: 2019 – 2021. Działanie zrealizowane.

A. System inteligentnie sterowanej retencji zbiornikowej wprowadzony został w ramach projektu pn.: „Porządkowanie gospodarki wodno - ściekowej na terenie miasta Rzeszowa poprzez wykonanie kanalizacji deszczowej - etap I”. System SIS-RZ zastosowano na grupie 6 zbiorników retencyjnych wód opadowych. Po przetestowaniu centralnego systemu będzie można dołączać do niego dowolnie dużą liczbę nowych zbiorników. Wartość zrealizowanych robót wyniosła 2 132 820 zł.

B. Na terenie miasta Rzeszowa prowadzony jest stały monitoring rzek, za pomocą systemu monitoringu MARIKO (System monitoringu i ostrzegania powodziowego miasta Rzeszowa). Program opiera się na systemie wodowskazów, pokazujących aktualny stan wysokości rzeki/potoku wraz z podaniem prognozy ostrzegawczej i alarmowej. Po ich przekroczeniu, wdrażane są określone procedury – uruchomienie (w drodze Zarządzenia Prezydenta Miasta Rzeszowa) pogotowia przeciwpowodziowego lub alarmu powodziowego dla miasta Rzeszowa (trwa od uruchomienia Zarządzeniem, do odwołania w ten sam sposób, po ustąpieniu zagrożenia, nieprzerwanie w systemie 24/7). Monitoring rzek prowadzony jest na bieżąco, podobnie jak przekazywanie sygnałów o konieczności podejmowania określonych działań i interwencji, dysponowanie sił i środków, dystrybucja worków i piasku w miejsca szczególnie zagrożone, organizowanie ich transportu i depozytu.

Do w/w systemu ma wgląd „każdy” (również z poziomu Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Rzeszowa), natomiast jedynie administrator (Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta Rzeszowa) może dokonywać zestawień i wydruków za określone przedziały czasowe.

3. Likwidacja pieców węglowych oraz zastąpienie ich podłączeniem do sieci ciepłowniczej w mieście Rzeszowie. Horyzont czasowy realizacji działania: 2019 – 2030.

Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej – Rzeszów Sp. z o.o. podłączyło 9 obiektów do miejskiej sieci ciepłowniczej. W obiektach tych wyeliminowano źródła ciepła na paliwo stałe. Łączny koszt prowadzonych działań – 4442 260 zł w ty, koszt poniesiony

z budżetu własnego – 237 470 zł oraz środki finansowe poniesione ze źródeł zewnętrznych – 204 790 zł.

Ponadto Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej – Rzeszów Sp. z o.o. zrealizowało łącznie 37 nowych przyłączeń do miejskiej sieci ciepłowniczej (w tym: 1 do budynku użyteczności publicznej, 31 do budynków mieszkalnych wielorodzinnych, 1 do budynku mieszkalnego jednorodzinny, 4 do budynków o charakterze usługowym i biurowo-administracyjnym). Długość wybudowanej sieci ciepłowniczej wraz z przyłączami wyniosła około 2 555,50 m. Koszty: 4 781 630 zł (w tym środki własne: 4 048 760 zł oraz środki zewnętrzne: 732 870 zł).

4. Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę kotłów zgodnie z tzw. uchwałą antysmogową sejmiku województwa podkarpackiego. Horyzont czasowy realizacji działania: 2019 – 2027.

A. Stowarzyszenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz tworzące je Gminy, w tym Gmina Miasto Rzeszów realizuje projekt pn.: „Wymiana źródeł ciepła na terenie ROF”. Projekt objęty jest dofinansowaniem ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Przedmiotem projektu jest wymiana nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe na przyłącz do miejskiej sieci ciepłowniczej, kotły gazowe oraz kotły na biomasę. Projekt został podzielony na dwie części:

- część 1 Dostawa i montaż urządzeń grzewczych w ramach projektu „Wymiana źródeł ciepła na terenie ROF” – kotły gazowe kondensacyjne,
- część 2 Dostawa i montaż urządzeń grzewczych w ramach projektu „Wymiana źródeł ciepła na terenie ROF” – kotły na biomasę.

W roku sprawozdawczym Wydział Inwestycji Urzędu Miasta Rzeszowa wykonał:

- wymianę kotłów węglowych na kotły gazowe kondensacyjne, ilość 14 szt., wartość 285 175,44 zł w tym: dofinansowanie ze środków UE – 223 947,80 zł, wkład własny mieszkańców – 61 227,64 zł,
- wymianę pieców węglowych na kotły na biomasę, ilość 15 szt., wartość 377 395,20 zł w tym: dofinansowanie ze środków UE – 297 024,00 zł, wkład własny mieszkańców – 80 371,20 zł,
- wymianę kotła węglowego na węzeł ciepły, ilość 1 szt. wartość 17 280,00 zł w tym: dofinansowanie ze środków UE – 13 600,00 zł, wkład własny mieszkańców – 3 680,00 zł.

B. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie realizuje Program „Czyste powietrze”, w ramach którego można uzyskać dofinansowanie, m.in. na likwidację źródeł ciepła na paliwo stałe oraz wymianę na ekologiczne źródła ogrzewania. W okresie sprawozdawczym w ramach w/w Programu wymieniono na terenie miasta 282 kotłów na paliwo stałe. Koszty: 4 592 211,18 zł.

Z dniem 30 września 2022 r. Gmina Miasto Rzeszów podpisała porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska Gospodarki Wodnej w Rzeszowie dot. utworzenia gminnego punktu konsultacyjno – informacyjnego programu „Czyste Powietrze” przy Wydziale Klimatu i Środowiska Urzędu Miasta Rzeszowa, celem efektywniejszego wykorzystania potencjału programu.

5. Poprawa efektywności energetycznej (termomodernizacja) budynków mieszkalnych (gminnych i wspólnotowych) na obszarze miasta Rzeszowa. Horyzont czasowy realizacji działania: 2028 – 2030.

W ramach projektu pn.: „Wymiana źródeł ciepła na terenie ROF” w 2022 roku Wydział Inwestycji Urzędu Miasta Rzeszowa zakończył realizację zadań, w których wykonane zostały instalacje PV:

- przebudowa basenu miejskiego przy ul. Matuszczaka (wartość instalacji PV: 231 663,56 zł),

- poprawa infrastruktury na stadionie KS Korona Zależę (wartość instalacji PV: 24 600,00 zł),
- budowa Zespołu Oświatowego na os. Drabiniaka (wartość instalacji PV: 761 473,78 zł).

Ponadto Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych Sp. z o.o. w swoich zasobach nie posiada już budynków które wymagają termomodernizacji.

6. Rozwój sieci ścieżek rowerowych. Horyzont czasowy realizacji działania: 2019 – 2022.

W okresie objętym sprawozdaniem, Miejski Zarząd Dróg w Rzeszowie, wykonał 3,223 km nowych ścieżek rowerowych. Realizacja ścieżek rowerowych związana była z budową/rozbudową dróg na terenie miasta oraz z zadaniami z zakresu poprawy infrastruktury rowerowej – budowy ścieżek rowerowych na obiektach mostowych. Koszt realizacji zadania: 1 896 225,68 zł.

7. Kompleksowe odmulenie Zalewu Rzeszowskiego (w celu przywrócenia funkcji: turystyczno-rekreacyjnej, sportowej oraz retencyjnej). Horyzont czasowy realizacji działania: 2019 – 2022.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Rzeszowie w marcu 2022 roku zakończył prace związane z odmuleniem czaszy Zbiornika Rzeszów obejmujące obszar od przekroju w km 73+930 do km 75+060. Z kolei odmulenie części akwenu położonego na terenie obszaru Natura 2000 (przekrój od km 75+060 do 78+230) ukończone zostało w listopadzie 2022 roku. Końcowy odbiór całego przedsięwzięcia nastąpił w grudniu 2022 roku.

Łącznie w okresie sprawozdawczym z czaszy zbiornika wydobyto i zagospodarowano 492 631 m³ osadów. O taką też wartość została w 2022 roku przywrócona objętość zbiornika.

W wyniku zrealizowania przedsięwzięcia został osiągnięty główny cel, tj. poprawa warunków retencjonowania wody. W wyniku usunięcia zalegających osadów w znaczącym stopniu poprawią się warunki ujęcia wody pitnej dla Miasta. Ponadto wykonane prace pozytywnie wpłyną na warunki bytowania organizmów wodnych.

Koszt: 47 238 585, 27 zł, w tym: 23 643 804,73 zł z budżetu UE, 17 085 629,00 zł - środki krajowe, 6 509 151, 54 zł – środki własne Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

8. Rekreacyjno-sportowe zagospodarowywanie terenów na obszarze miasta Rzeszowa ze szczególnym uwzględnieniem akwenów i terenów przybrzeżnych Zalewu Rzeszowskiego i rzeki Wisłok. Horyzont czasowy realizacji działania: 2024 - 2026.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez Zarząd Zieleni Miejskiej w Rzeszowie, w roku sprawozdawczym zostały zrealizowane 3 zadania:

- a) „Rewitalizacja placu zabaw w Parku Kultury i Wypoczynku” – kwota wydatkowana w 2022 r – 46 617,00 zł, w ramach zadania opracowana została dokumentacja projektowa placu zabaw wraz z uzyskaniem stosownych pozwoleń.
- b) „Rozbudowa ścieżek biegowych na Bulwarach” – kwota wydatkowana w 2022 r. – 1 119 868,22 zł, w ramach zadania została wybudowana ścieżka biegowa z nawierzchni poliuretanowej o powierzchni 1 501 m² wraz z oświetleniem (latarnie wysokie – 43 kpl.) elementami małej architektury: ławki bez oparcia – 5 szt. i kosze na śmieci – 3 szt., założono również trawniki o powierzchni – 1000 m².
- c) Zespół torów rowerowych PUMPTRACK z infrastrukturą towarzyszącą – kwota wydatkowana w 2022 r. – 1 338 746,94 zł, w ramach zadania w Parku Kultury i Wypoczynku wykonane zostało 375 mb torów do jazdy wycynowej wraz z oświetleniem (10 kpl. masztów z naświetlaczami), elementami małej architektury (ławki parkowe, stoły, kosze, stojaki rowerowe itp.) i odwodnieniem terenu. Zostały wykonane również nasadzenia drzew i założono trawniki o pow. 3 450,70 m².

9. Rozwój systemu błękitno-zielonej infrastruktury na obszarze miasta Rzeszowa.
Horyzont czasowy realizacji działania: 2027 – 2030.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez Zarząd Zieleni Miejskiej w Rzeszowie, w charakter działania wpisuje się dziewięć zadań:

- a) „Urządzenie parku miejskiego w rejonie Szkoły Podstawowej Nr 18 przy ul. Bł. Karoliny” – kwota wydatkowana w 2022 r. – 583 961, 25 zł. W ramach realizacji zadania w 2022 r. opracowano dokumentację projektową na wykonanie odwodnienia terenu wraz z uzyskaniem wszelkich niezbędnych pozwoleń. Wybudowano kanalizację sanitarną dla części obiektu oraz zdrenowano teren. Wykonano część nasadzeń, zamontowano obrzeża z belek drewnianych oraz wykorytowano strefy bezpieczeństwa pod urządzenia zabawkowe.
- b) „Zagospodarowanie na cele dydaktyczne sadu owocowego przy ul. Krajobrazowej i Panoramicznej” – kwota wydatkowana w 2022 r. – 195 761, 52zł. W ramach zadania wykonano nasadzenia 174 szt. krzewów, zamontowano 11 szt. punktów świetlnych do podświetlenia drzew, wykonano ścieżkę z 253 szt. płyt betonowych, zamontowano małą architekturę m. in. koło wiedzy, kostki wiedzy, domki dla owadów, ławki.
- c) „Urządzenie parku kieszonkowego w rejonie ul. Starzyńskiego i Brydaka – kwota wydatkowana w 2022 r. – 347 157,08 zł. W ramach zadania został wybudowany plac rekreacyjny z nasadzeniami roślin ozdobnych 3 584 szt., oraz elementami małej architektury tj.: hamaki (2 szt.), ławki z oparciem (5 szt.), ławki w kształcie łuku (5 szt.), leżaki (3 szt.), kosze na śmieci (5 szt.). Wykonane zostało również utwardzenie terenu z wykorzystaniem płyt imitujących drewno.
- d) „Zagospodarowanie terenów zieleni na os. Krakowska Południe – kwota wydatkowana w 2022 r. – 564 160,97 zł. W ramach zostały wykonane nowe chodniki o pow. 331,5 m² wraz ze schodami terenowymi. Zainstalowano 8 szt. słupków oświetleniowych i 1 kpl. kamery monitorującej. Zamontowano duży zestaw zabawkowy, zestaw zabawkowy podwójny, ściankę boulderingową, zestaw street workout oraz stół do ping – ponga. Zamontowane zostały również elementy małej architektury: ławki z oparciem – 4 szt., kosze na śmieci – 2 szt., tablica informacyjna – 1 szt. Założono również 600 m² trawnika.
- e) Budowa ogrodu kieszonkowego przy ul. Sikorskiego – kwota wydatkowana w 2022 r. - 449 849,72 zł. Na terenie inwestycji zostały zamontowane takie elementy jak: ławki (7 szt.), duża ławka ozdobna, panele ażurowe (4 szt.), zestaw zabawowy, huśtawki wahadłowe (3 szt.), karuzel, leżaki (5 szt.), stojaki na rowery (3 szt.), kosz do koszykówki wraz z placykiem do gry, kosze na śmieci oraz tablice informacyjne. Zostały wykonane utwardzenia terenu o pow. 110 m² oraz wykonano korytowanie tzw. suchej rzeki wraz z wyłożeniem jej materiałem kamiennym. Wykonano również nasadzenia krzewów – 14 szt., bylin – 830 szt., traw – 555 szt., cebul ozdobnych – 80 szt. – 1479 szt. oraz założono trawnik o pow. 500 m².
- f) „Budowa ogrodu kieszonkowego przy ul. Kurpiowskiej - kwota wydatkowana w 2022 r. 461 127,71 zł. W ramach zadania ustawiono pergole wraz z trejażem, 2 kpl. parkletów oraz zamontowano 3 kpl. urządzeń siłowni plenerowej, do której prowadzi ścieżka z płyt betonowych. Na terenie parku postawione zostały również elementy małej architektury tj. ławki (9 szt.), kosze na śmieci (5 szt.) oraz latarnie solarne (2 szt.). Dokonano nasadzenia 1333 szt. roślin ozdobnych oraz założono 870 m² trawnika.
- g) „Zielona przestrzeń do wypoczynku na terenie os. Nowe Miasto” - kwota wydatkowana w 2022 r. 286 333,48 zł. W ramach zadania zamontowane zostały muzyczne elementy zabawowe (5 szt.) tj.: bęben-konga, aerofon, bęben stalowy, dzwonki rurowe, cymbały. Elementy edukacyjne tj.: kołyska Newtona, kostki wiedzy (3 szt.), zegar słoneczny horyzontalny, domki dla dzikich owadów „plastry pszczele”, biblioteczka plenerowa, dendrologiczne tabliczki edukacyjne (6 szt.), oraz elementy małej architektury tj.: ławka

„plastry pszczele”, ławki parkowe z oparciem (4 szt.), leżanki parkowe (2 szt.), stojaki rowerowe i kosze na śmieci. Wykonana została nawierzchnia z płyt betonowych o pow. 66 m². Wykonano również nasadzenia drzew (18 szt.), bylin i traw ozdobnych (1669 szt.) oraz założono łąkę kwietną o pow. 180 m².

- h) „Budowa mini parku dla seniorów na terenie os. Zawiszy Czarnego” - kwota wydatkowana w 2022 r. 219 456,55 zł. W ramach zadania zamontowano urządzenia sportowe dla seniorów tj.: rowerek, wahadło + orbitrek, koło Tai-Chi+ wyciąg górny i wioślarz. Zamontowano również ławki (3 szt.), hamaki (3 szt.), betonowe kule ozdobne (18 szt.), kosze na śmieci i tablicę regulaminową. Zostały wykonane ścieżki o pow. 90m² oraz nasadzenia drzew (7 szt.), krzewów (26 szt.) i bylin (616 szt.).
- i) „Rewitalizacja parku przy ul. Wieniawskiego” – kwota wydatkowana w 2022 r. - 696 547,39 zł. W ramach zadania w 2022 r. wykonane zostało: remont ogrodzenia istniejącego i budowa części ogrodzenia wg. wzorów historycznych, schody terenowe, nawierzchnie żywiczne oraz wykonano część nasadzeń.

Innym działaniem, które wpisuje się w zadanie „Rozwój systemu błękitno – zielonej infrastruktury na obszarze miasta Rzeszowa” jest program „Mała retencja”.

W 2022 roku Urząd Miasta Rzeszowa – Wydział Klimatu i Środowiska rozpoczął pilotażowy program dotacyjny dla osób fizycznych na dofinansowanie kosztów inwestycji związanych z małą retencją, czyli wykonaniem systemu do gromadzenia i wykorzystywania wód deszczowych. Wszelkie informacje zostały określone w uchwale Rady Miasta Rzeszowa nr LIV/1153/2022 z 23 listopada 2021 roku. Projekt zakłada możliwość realizacji przez mieszkańców miasta takich inwestycji jak: ogród deszczowy, oczko wodne, zakup i montaż zbiornika naziemnego lub zbiornika podziemnego na deszczówkę. Realizowany program w perspektywie wielu lat będzie miał ogromne znaczenie dla zachodzących zmian środowiskowych. Jest to działanie lokalne skierowane na konkretne, praktyczne rozwiązania mające duże znaczenie dla poprawy jakości życia oraz bezpieczeństwa ludzi i łagodzenia postępujących zmian klimatu takich jak niekorzystne zjawiska meteorologiczne, tj. fale upałów i częste, gwałtowne ulewy. Ponadto, realizacja inwestycji z zakresu małej retencji wpłynie pozytywnie na utrzymanie naturalnego poziomu wód opadowych, poprawę lokalnego mikroklimatu czy ograniczenia wykorzystania wody pitnej do podlewania i celów gospodarczych. Program cieszył się dużym zainteresowaniem ze strony mieszkańców (93 podpisane umowy, w ramach dotacji łącznie wypłacono 85 269,50 zł.), w związku z czym będzie kontynuowany. Ponadto, w ramach działań promujących program został wydany w nakładzie 1000 szt. poradnik „Jak wykorzystać deszczówkę”, w którym w zwięzły i przejrzysty sposób opisano rolę małej retencji, przedstawiono rodzaje inwestycji podlegające dofinansowaniu, wyszczególniono co warto sprawdzić przed rozpoczęciem realizacji inwestycji oraz na jakich zasadach będzie przyznawana dotacja. Poradnik dostępny jest w formie papierowej w Punktach Obsługi Mieszkańców, w Wydziale Klimatu i Środowiska oraz w formie elektronicznej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Rzeszowa. W ramach działań z zakresu małej retencji już w poprzednich latach Urząd Miasta Rzeszowa zakupił 24 zbiorniki retencyjne naziemne na wody deszczowe, które następnie zostały zamontowane przy jednostkach oświatowych na terenie miasta – dziewięć zbiorników w żłobkach Miejskiego Zarządu Żłobków w Rzeszowie, dziewięć zbiorników przy przedszkolach oraz pięć zbiorników przy szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Ponadto na terenie Zespołu Szkół Agropredsiębiorczości sfinansowano wykonanie ogrodu deszczowego. Etapy powstawania ogrodu oraz jego finalny wygląd został przedstawiony w jednym z wykładów online prowadzonych w ramach Akademii Małego i Dużego Ekologa pn. „Mała Retencja w Rzeszowie” prezentowanym przez Panią mgr. inż. arch. krajobrazu Joannę Bułat – pracownika Zespołu Szkół Agropredsiębiorczości im. Mikołaja Kopernika

w Rzeszowie. Nagrany wykład oraz prezentacja wykorzystana do przedstawienia zagadnienia została udostępniona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Rzeszowa w zakładce dotyczącej w/w. Akademii. Kontynuowano również zadanie dot. zakupu zbiorników dla jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta, w tym m.in. dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych, domów pomocy społecznej. Realizacja była współfinansowana przez WFOŚiGW w Rzeszowie w ramach realizacji zadania z zakresu edukacji ekologicznej pn. „Program edukacji ekologicznej w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatu”. Dzięki współpracy z Funduszem udało się zakupić i zamontować zbiorniki i tablice edukacyjne w dwunastu placówkach objętych wnioskiem. Program będzie kontynuowany, w związku z czym ponownie złożono wnioski do WFOŚiGW o dofinansowanie planowanego zakupu i montażu zbiorników oraz tablic edukacyjnych w łącznie trzynastu placówkach oświatowych i pomocowych zlokalizowanych na terenie Rzeszowa. Wprowadzenie infrastruktury do gromadzenia i wykorzystywania wód deszczowych przy jednostkach organizacyjnych ma szczególne znaczenie ze względu na realizowane w tych miejscach co roczne nasadzenia zieleni. Działania te wzajemnie się uzupełniają i wpisują w miejską sieć zielono-niebieskiej infrastruktury, tworząc kompleksowy system działający jak gąbka, która wykorzystuje wody opadowe w miejscach, w których tworzone są przestrzenie zielone poprawiające jakość powietrza, łagodzące zjawisko miejskiej wyspy ciepła i stanowiące miejsca rekreacji i odpoczynku dla mieszkańców.

10. Poprawa stanu technicznego rowów, potoków i rzek, pod kątem konieczności ich odbudowy i przebudowy w celu poprawy ich naturalnej retencji. Horyzont czasowy realizacji działania: 2022-2024.

- a) Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Rzeszowa zrealizował w roku sprawozdawczym zadanie: „Bieżąca konserwacja i utrzymanie potoków i rowów odwadniających będących w utrzymaniu Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Rzeszowa zlokalizowanych na terenie miasta Rzeszowa”. Długość otwartego systemu kanalizacji – 29,620 km. Koszt realizacji – 350 794,70 zł (w całości z budżetu własnego).
- b) Wydział Klimatu i Środowiska Urzędu Miasta Rzeszowa zajmuje się konserwacją rowów melioracyjnych będących własnością Gminy Miasto Rzeszów w ramach zadania pn.: „Usługa polegająca na bieżącej konserwacji rowów melioracyjnych na terenie miasta Rzeszowa”. Do konserwacji bieżącej w 2022 r. ujęto 19,3 km rowów za kwotę 159 653,40 zł (w całości budżet własny). Roboty te wykonywał Rejonowy Związek Spółek Wodnych w Rzeszowie z/s Trzebownisko 989, wyłoniony w drodze przetargu nieograniczonego. Dodatkowo Miejska Spółka Wodna Rzeszów otrzymała dotację na bieżące utrzymanie rowów melioracyjnych na terenie miasta Rzeszowa w wysokości 70 tys. zł. W ramach dotacji, Miejska Spółka Wodna Rzeszów utrzymywała w okresie sprawozdawczym 11,7 km rowów.
- c) Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Rzeszowie w okresie objętym sprawozdaniem wykonał prace na łączną kwotę 199 526, 65 zł (środki z Budżetu Państwa), które obejmowały:
  - rzeka Strug – jednokrotne koszenie skarp oraz udroźnienie koryta: 70 243,20 zł,
  - potok Młynówka (Malawka) – dwukrotne koszenie skarp wraz z wygrabieniem: 61 334,28 zł,
  - potok Przyrwa - dwukrotne koszenie skarp wraz z wygrabieniem i udroźnieniem koryta: 67 949, 17 zł.
- d) Wydział Inwestycji Urzędu Miasta Rzeszowa w roku 2022 zakończył realizację poniższych zadań:
  - „Przebudowa rowu P-8 od potoku Przyrwa do ul. Janiowe Wzgórze”. Wartość zadania: 427 548,43 zł (środki własne). Okres realizacji robót: 2020-2022. Wykonanie za 2022: 194 992,43 zł (środki własne)

Zakres: Roboty budowlane polegające na przebudowie rowu P-8 od potoku Przyrwa do ul. Janiowe Wzgórze na osiedlu Przybyszówka w Rzeszowie na długości około 330,00 m., - „Przebudowa rowu W-2-1 na osiedlu Budziwój”. Wartość zadania: 1 143 635,51 zł (środki własne). Okres realizacji robót: 2020-2022. Wykonanie za 2022: 295 707,51 zł (środki własne)

Zakres: Wykonanie robót budowlanych polegających na odbudowie i częściowym przykryciu rowu W-2-1 na odcinku od rowu W-2 do ul. Senatorskiej, budowie przyłącza kanalizacji deszczowej i budowie przykanalika, odtworzeniu zieleni oraz wykonanie robót, a w tym: zarurowanie i przykrycie gruntem odcinka rowu na długości od ul. Senatorskiej do ul. Alternatywy rurami fi 800 na materacu z kruszywa wraz ze studniami fi 1500 na długości 105,00 m, odbudowa koryta rowu melioracyjnego płytami betonowymi.

11. Kontynuacja zakupu ekologicznego taboru autobusowego. Horyzont czasowy realizacji działania: 2021 – 2022.

Zarząd Transportu Miejskiego w Rzeszowie w 2022 r. podpisał 3 umowy na dostawy łącznie 14 szt. Autobusów (w tym 10 autobusów CNG 12m, 2 autobusy CNG 18m i 2 autobusy elektryczne 18m). Zadanie jest w trakcie realizacji. W 2022 r. ogłoszono przetarg na dostawę 6 szt. autobusów elektrycznych 8-9 m wraz z infrastrukturą do ładowania, a także na utwardzenie placu postojowego do ładowania tych autobusów. Podpisanie umów zostało zaplanowane na I kwartał 2023 roku.

Łączna kwota zadania (autobusy zaplanowane na lata 2022-2023, realizowane i zrealizowane) – 196 611 794 zł, w tym: środki zewnętrzne – 135 869 939 zł, środki własne – 60 741 855 zł.

12. Program Transportu Bezemisyjnego w Rzeszowie. Działanie o charakterze organizacyjnym. Horyzont czasowy realizacji działania: 2020 – 2021.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Zarząd Transportu Miejskiego w Rzeszowie zadanie nie będzie realizowane.

13. Przystosowanie infrastruktury „przystankowej” do skutków zmian klimatu. Horyzont czasowy realizacji działania: 2023 – 2025.

W latach 2016 – 2022 wymieniono 211 wiat przystankowych. Łączny koszt prowadzonych działań: 17 951 384 zł, w tym koszty poniesione z budżetu własnego – 5 545 956 zł i koszty pozyskane ze źródeł zewnętrznych 12 405 428 zł.

14. Poprawa jakości i zakresu usług społecznych poprzez tworzenie na terenie miasta Rzeszowa ośrodków wsparcia dla osób starszych. Zadanie zrealizowane.

W roku 2021 zrealizowane zostało zadanie pn.: „Utworzenie ośrodka wsparcia dla osób z otępieniami w tym w chorobie Alzheimera ul. Litewska 2a w Rzeszowie”. Środowiskowy Dom Samopomocy „Niezapominajka” funkcjonuje jako samodzielna jednostka organizacyjna Gminy Miasto Rzeszów i jest placówką wsparcia dziennego dla 25 osób z różnymi postaciami otępienia, w tym z chorobą Alzheimera. Łączny koszt zadania 3 829 342,61 zł, w tym: dotacja z budżetu państwa – 2 656 187 zł, środki własne – 1 173 155,61 zł.

15. Budowa/modernizacja istniejącej kanalizacji deszczowej w celu przystosowania jej do skutków zmian klimatu. Horyzont czasowy realizacji działania: 2026 – 2028.

W roku objętym sprawozdaniem, Wydział Inwestycji Urzędu Miasta Rzeszowa zrealizował następujące zadania, wpisujące się w charakter działania:

a) „Budowa kanalizacji deszczowej w rejonie osiedla mieszkaniowego Staromieście – Ogrody”- 68 m, wartość: 275 540 zł,

- b) „Budowa kanalizacji deszczowej w rejonie ul. Krakowskiej” - 58 m, wartość: 131 913 zł,
- c) „Odprowadzenie wód opadowych z terenów w rejonie ulic: Kwiatkowskiego, Makuszyńskiego, Gościnniej, Podmiejskiej oraz Koło” – 687 m, wartość: 3 865 104,48 zł,
- d) „Odwodnienie rejonu ul. Bocznej Kwiatkowskiego i Jachowicza, etap II”- 691 m, wartość: 934 034,74 zł,
- e) „Przebudowa kanalizacji deszczowej w rejonie ul. Popiełuszki - 34,6 m, wartość: 62 176,50 zł,

Łączny koszt w/w zadań - 5 268 769,72 zł (środki własne). Łączna długość zrealizowanej kanalizacji deszczowej - 1538,60 m.

Dodatkowo w ramach zadania:

- „Budowa kanalizacji deszczowej w rejonie osiedla mieszkaniowego Staromieście – Ogrody” wykonano 4 szt. zbiorników retencyjnych z rur PP o śr. 1200 mm i dł. 7,7m.

Wykonanie za 2022: 275 540,00 zł,

- „Uzbrojenie terenu w rejonie ul. Iwonickiej” wykonano zbiornik retencyjny rurowy o średnicy 1800 mm i długości 46,50 mb. Wykonanie za 2022: 254 830,00 zł.

16. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych Rzeszów – Dworzysko. Horyzont czasowy realizacji działania: 2019 – 2021.

Zgodnie z informacją z Wydziału Inwestycji Urzędu Miasta Rzeszowa okres realizacji działania: lata 2008-2026. W okresie sprawozdawczym nie zostały poniesione żadne koszty. Aktualnie trwa opracowanie dokumentacji projektowej, po opracowaniu której uruchomiona zostanie procedura przetargowa na wykonanie robót budowlanych.

PREZYDENT MIASTA RZESZÓWA

Kontrola Jolanta

ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA RZESZÓWA

Jolanta Kaźmierczak

Sporządziła: Magdalena Wilanowska – Gawron

Akceptowała: Agata Szpiech

DYREKTOR

Wydziału Klimatu i Środowiska
Urzędu Miasta Rzeszowa

Małgorzata Wojnowska

KIEROWNIK
ODDZIAŁU KLIMATU I ŚRODOWISKA
Wydziału Klimatu i Środowiska
Urzędu Miasta Rzeszowa

Agata Szpiech

Magdalena Wilanowska-Gawron

